

Sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan opettajien itsearvioitu osaaminen

ANNI KOTILAINEN

TtM, terveydenhoitaja

Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö

KRISTINA MIKKONEN

TtT, dosentti, yliopistotutkija

Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö

TUULIKKI SJÖGREN

TtT, yliopistonlehtori

Jyväskylän yliopisto
Liikuntatieteellinen tiedekunta

HILKKA KORPI

TtT, yliopistonlehtori

Jyväskylän yliopisto
Liikuntatieteellinen tiedekunta

CAMILLA KOSKINEN

TtT, dosentti

Åbo Akademi
Kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen
tiedekunta
Professori, Universitetet i Stavanger,
Det helsevitenskaplige fakultet

MONIKA KOSKINEN

TtM, Yliopisto-opettaja

Åbo Akademi
Kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen
tiedekunta

MEERI KOIVULA

TtT, dosentti, yliopistonlehtori

Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

MINNA KOSKIMÄKI

TtM, tohtorikoulutettava

Tampereen yliopisto
Yhteiskuntatieteiden tiedekunta

MARJA-LEENA LÄHTEENMÄKI

KT, yliopettaja

Tampereen ammattikorkeakoulu

TERHI SAARANEN

TtT, professori

Itä-Suomen yliopisto
Hoitotieteen laitos

MARJORITA SORMUNEN

TtT, dosentti, yliopistonlehtori

Itä-Suomen yliopisto
Hoitotieteen laitos ja Kansanterveystieteen ja
kliinisen ravitsemustieteen yksikkö

LEENA SALMINEN

TtT, professori

Turun yliopisto, Hoitotieteen laitos

HANNE MÄKI-HAKOLA

KM, lehtori

Tampereen ammattikorkeakoulu

OUTI WALLIN

HtT, yliopettaja, koulutusalojohtaja

Tampereen ammattikorkeakoulu

HELI KUIVILA

TtM, yliopisto-opettaja

Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö

ANNA-MARIA TUOMIKOSKI

TtT, yliopettaja

Oulun ammattikorkeakoulu
Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö

ARJA HOLOPAINEN

TtT, tutkimusjohtaja

Hoitotyön tutkimussäätiö

MARIA KÄÄRIÄINEN

TtT, professori, asiantuntija

Oulun yliopisto
Hoitotieteen ja terveyshallintotieteen
tutkimusyksikkö
Oulun yliopistollinen sairaala

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan (soteku) opettajien itsearvioitua osaamista. Lisäksi selvitettiin koulutusalojen ja koulutusorganisaatioiden välisiä eroja opettajien itsearvioidussa osaamisessa. Tutkimus oli osa ”Osaavat opettajat yhdessä!” TerOpe – OKM -kärkihanketta. Kohderyhmä muodostui 21 ammattikorkeakoulun ja seitsemän ammatillisen oppilaitoksen opettajista (n=422). Tutkimusaineistona hyödynnettiin TerOpe-hankkeen HeSoEduCo-mittarilla (1–4 Likert-asteikko) hankkimaa aineistoa, joka mittasi opettajien itsearvioitua osaamista kahdeksalla osaamisalueella. Aineisto analysoitiin tilastollisin menetelmin Mann-Whitneyn U- ja Kruskal Wallis-testeillä.

Opettajat arvioivat osaamisensa hyvälle tasolle. Vahvin osaaminen muodostui opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaamisesta ja heikoin osaaminen yhteisöllisestä digipedagogiikasta. Terveysalan opettajien näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen oli sosiaalialan ja yhdistettyjen alojen opettajia parempi. Sosiaalialan opettajien substanssi- ja opetussuunnitelmaosaaminen sekä verkosto- ja yhteiskunnallinen osaaminen olivat terveysalan opettajien osaamista vahvempia. Yhdistettyjen alojen opettajien opiskelijalähtöinen pedagoginen sekä verkosto- ja yhteiskunnallinen osaaminen oli terveysalan opettajien osaamista parempi. Ammattikorkeakoulujen opettajien osaaminen oli ammatillisten oppilaitosten opettajien osaamista parempi opiskelijalähtöisen pedagogiikan, yhteisöllisen digipedagogiikan, kulttuurisen osaamisen, johtamis- ja hallinnollisen sekä näyttöön perustuvan toiminnan osalta.

Tuloksia voidaan hyödyntää ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten johtamisessa sekä soteku-alan perus- ja täydennyskoulutuksessa.

Avainsanat: aikuiskoulutus, opettajat, osaaminen, sosiaaliala, terveysala

ABSTRACT

Self-assessed competence of social-, health care and rehabilitations educators

Anni Kotilainen, MHSoc, Student
Kristina Mikkonen, PhD, Docent, University Researcher
Tuulikki Sjögren, PhD, University Lecturer
Hilkka Korpi, PhD, University Lecturer
Camilla Koskinen, PhD, Professor, Docent
Monika Koskinen, MHSoc, University Teacher
Meeri Koivula, PhD, Adjunkt professor
Minna Koskimäki, MHSoc, PhD Candidate
Marja-Leena Lähteenmäki, PhD, Principal Lecturer
Terhi Saaranen, PhD, Professor, Senior Lecturer
Marjorita Sormunen, PhD, Docent, University Lecturer
Leena Salminen, PhD, Professor
Hanne Mäki-Hakola, M.Ed., Senior Lecturer
Outi Wallin, HiT, Principal Lecturer, Degree Program Director
Heli Kuivila, MHSoc, PhD Candidate, University Teacher
Anna-Maria Tuomikoski, PhD, Principal Lecturer, Oulu University of Applied Science
Arja Holopainen, PhD, Director General, Nursing Research Foundation
Maria Kääriäinen, PhD, Professor, Consultant

The purpose of the study was to describe the competence of social-, health care, and rehabilitation educators based on their evaluations. Differences between educational organizations and work organizations in the competencies of educators were also investigated. The study was part of the ”Competence educators together!” TerOpe project which was funded by the Ministry of Education and Culture in Finland. The target group consisted of educators from 21 universities of applied sciences and seven vocational institutes (n=422). The data was collected with a HeSoEduCo instrument (1–4 Likert scale) in the autumn of 2018 by the team of TerOpe project. The instrument measured educators’ self-assessed competence in eight areas of competence. The data were analyzed using statistical methods.

Educators evaluated their competence at a good level. The highest competence consisted of mentoring students into professional development competence and the lowest of competence of digital collaborative learning. The evidence-based competence of health care educators was better than the competence of social

care and combined fields' educators. Subject and curriculum competence, as well as collaboration and societal competence of social care educators, were higher than those of health care educators. The student-centered pedagogy, collaboration, and societal competencies of the educators of the combined fields were better than those of the health care educators. Competence of universities of applied sciences educators was higher than those of vocational college' educators in terms of student-centered pedagogy, digital collaborative learning, culture, leadership and management, and evidence-based practice competence. The results can be used in the management of the university of applied sciences and vocational colleges, as well as in basic and continues education in the social-, health care, and rehabilitation fields.

Key words: adult education, competence, educators, health care, social care

Mitä tutkimusaiheesta jo tiedetään?

- Nopeat muutokset yhteiskunnassa, sosiaali- ja terveydenhuollossa ja kuntoutuksessa sekä koulutuksessa edellyttävät jatkuvaa opetuksen tutkimusta ja kehittämistä.
- Soteku-opettajilta edellytetään laaja-alaista ammatillista tietämystä ja erityisosaamista.

Mitä uutta tietoa artikkeli tuo?

- Soteku-opettajat arvioivat osaamisensa hyväksi. Vahvin osaaminen muodostui opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjauksesta ja heikoin yhteisöllisestä digipedagogiikasta.
- Terveysalan opettajat arvioivat näyttöön perustuvan toiminnan osaamisensa sosiaali- ja yhdistettyjen alojen opettajia paremmaksi. Sosiaalialan opettajien itsearvioima osaaminen oli terveysalan opettajien osaamista joiltain osin vahvempi.
- Ammattikorkeakoulujen opettajat arvioivat osaamisensa ammatillisten oppilaitosten opettajien osaamista paremmaksi opiskelijalähtöisen pedagogiikan, yhteisöllisen digipedagogiikan, kulttuurisen osaamisen, johtamis- ja hallinnollisen sekä näyttöön perustuvan toiminnan osalta.

Mikä merkitys tutkimuksella on hoitotyölle, hoitotyön koulutukselle ja johtamiselle?

- Tutkimustulokset tuovat ilmi soteku-opettajien arvioimat osaamisen kehittämisen tarpeet, joita voidaan hyödyntää perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämisessä sekä johtamisessa.
- Oikein kohdennetuilla perus- ja täydennyskoulutuksilla sekä opettajien osaamistarpeet huomioivalla johtamisella voidaan parantaa opettajien osaamista ja opetuksen laatua.

Tutkimuksen lähtökohdat

Osaaminen on moniulotteinen käsite, jonka määritelmä vaihtelee kirjallisuudesta, tutkimuksesta ja kontekstista riippuen. Sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan opettajien osaaminen perustuu tietoihin, taitoihin ja

asenteisiin (WHO 2016), jotka kuvaavat kykyä vastata muutoksiin, tuottaa kestävää, tehokasta ja arvokasta toimintaa sekä kykyä ratkaista ongelmia (Mulder 2014). Sosiaali-, terveys- ja kuntoutusala käytetään tässä tutkimuksessa lyhennettä soteku. Soteku-alan opettajan osaamisen osa-alueita on ku-

vattu ja määritelty eri tutkimuksissa (Guy ym. 2011, WHO 2016, Mikkonen ym. 2018, Mikkonen ym. 2019b, Gibson ym. 2019). Mikkosen ym. (2019a) kehittämä soteku-
alan opettajien osaamista arvioivassa HeSo-
EduCo-mittarissa osaaminen muodostuu kahdeksasta osa-alueesta, joita ovat näyttöön perustuvan toiminnan, yhteisöllisen digitaalisen oppimisen, opiskelijälähtöisen pedagogiikan, verkostoitumisen ja yhteiskunnallisen, johtamisen ja hallinnon, kulttuurisen, opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjaus- sekä substanssi- ja opetussuunnitelma-osaamisen osaaminen.

Näistä kahdeksasta osaamisen osa-alueista näyttöön perustuvan toiminnan osaamisella tarkoitetaan luotettavaan ja ajantasaiseen tutkimustietoon perustuvaa toimintaa, jota hyödynnetään suunnitelmallisesti potilaan tai asiakkaan terveyden edistämisen, hoitotyön (Melnik ym. 2014), sosiaalityön (Kivipelto ym. 2013), fysioterapian, kuntoutuksen (WCPT 2018) ja hoitotyön koulutuksen suunnittelussa sekä päätöksenteossa (Melnik ym. 2014). Osallistava digipedagoginen osaaminen puolestaan mahdollistaa verkkoympäristössä tapahtuvan interaktiivisen toiminnan, jossa vanhaa tietoa muokkautuu ja uutta tietoa rakentuu yhdessä oppimisen seurauksena (Ruhalahti 2019). Opiskelijan tiedonrakentamista ja syväoppimista tukee lisäksi opiskelijälähtöinen pedagoginen toimintamalli, joka edistää vuorovaikutusta ja vastuunottoa omasta oppimisesta (Jacobs ym. 2016, Singh ym. 2019) Verkostoitumis- ja yhteiskunnallisuusosaamisen määritelmällä tarkoitetaan yleisesti oman yhteiskunnallisen roolin tuntemusta, yhteisöllisten ja sosiaalisten verkostojen luomista (Peltonen 2015, Bacigalupo ym. 2016) sekä yrittäjyysosaamista (Salminen ym. 2012). Soteku-
alan opettajan osaamiseen lukeutuu myös johtamis- ja hallinnollinen osaaminen, eli kyky käsitellä oppilaitoksen tärkeitä organisatorisia kysymyksiä sekä ymmärtää organisaation rakenne, strategiat ja tavoitteet (Mikkonen ym. 2019b). Osaamisalueista kulttuu-

risella osaamisella viitataan korkeaan kielitaidon osaamiseen, riittävään tietoon kulttuurisesta taustasta (Oikarainen ym. 2018, Mikkonen ym. 2019b), kulttuuriseen pedagogiikkaan ja yhteistyöhön sekä kykyyn kulttuurisesti sensitiiviseen vuorovaikutukseen (Mikkonen ym. 2019b). Opettajan antama tuki ja sensitiivinen vuorovaikutus ovat tärkeitä myös opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaamisessa, jossa keskeisessä asemassa ovat formatiivinen ja pitkäaikainen arviointi sekä opettajan mukautuminen opiskelijoiden kehityksen tarpeisiin (Meeuwissen ym. 2019, Mikkonen ym. 2019b). Viimeisenä osaamisalueena on substanssi- ja opetussuunnitelmaosaaminen, joka kuvastaa moniammatillista tietotasoa, kykyä yhdistää näyttöön perustuva tieto ja syvää kliinisen työn osaamista sekä kykyä suunnitella, implementoida ja arvioida opetussuunnitelmia (Mikkonen ym. 2018, Mikkonen ym. 2019b). Laaja-alaisen osaamisen ja pätevyyden perustana on ylempi korkeakoulututkinto, joka soteku-
alan opettajilta edellytetään.

Soteku-
alan opettajat ovat pääosin terveystieteiden maisterin tai tohtorin tutkinnon suorittaneita ammattihenkilöitä (Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta 1039/2013). Soteku-
alan opettajat voivat työskennellä toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa, terveystieteellistä koulutusta järjestävissä yliopistoissa, hoitotyön kliinisissä oppimisympäristöissä sekä terveydenhuollon henkilöstön täydennyskoulutusta tarjoavissa koulutusorganisaatioissa (Koivula 2016). Soteku-
alan opettajalta vaaditaan erittäin laaja-alaista osaamista. Alati muuttuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, toimintatavat sekä digitalisaatio luovat uusia osaamistarpeita soteku-
alan opettajille. Soteku-
alan opettajien toimenkuvan laajuus ja muuttuvat olosuhteet asettavat haasteita opettajien osaamiselle ja osaamisen päivittämiselle. Soteku-
alan koulutuksen laadun ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tarvitaan jatkuvaa opettajien osaamisen tutkimusta.

Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimusongelmat

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on kuvata soteku-alan opettajien itsearvioitua osaamista. Tutkimuksen tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa, jota voidaan hyödyntää ammatillisen opettajakoulutuksen kehittämisessä ja uudistamisessa sekä opetushenkilöstön täydennyskoulutusten laatimisessa.

Tutkimuskysymykset olivat:

1. Millaiseksi sosiaali-terveys- ja kuntoutusalan opettajat arvioivat osaamisensa?
2. Millaisia eroja on osaamisessa opetusalojen välillä?
3. Millaisia eroja on ammatillisten oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opettajien osaamisen välillä?

Menetelmät

Aineiston keruu

Kyseessä oli poikkileikkaustutkimus, jonka aineisto kerättiin osana TerOpe-kärkihankkeen aineistoa. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman ”Osaavat opettajat yhdessä!” TerOpe-kärkihankkeen tarkoituksena oli uudistaa terveystieteiden opettajankoulutusta ja soteku-alan opettajien täydennyskoulutusta valtakunnallisesti. Kysely lähetettiin sähköisesti soteku-alan opettajille (N=2330) 21 ammattikorkeakouluun ja seitsemään ammatilliseen oppilaitokseen. Kyseessä oli ammattikorkeakoulujen osalta kokonaistutkimus. Ammatilliset oppilaitokset valittiin tutkimukseen satunnaisella otannalla. Vastausprosentti tutkimuksessa oli 18% (n=422).

Kohderyhmä

Kohderyhmä muodostui ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten soteku-alan opettajista. Sisäänottokriteereinä oli, että opettajan tulee työskennellä opettajana joko toisen asteen soteku-alan perus-

tutkintokoulutuksessa tai soteku-alan koulutuksessa ammattikorkeakoulussa. Tässä tutkimuksessa yhdistettyjen alojen opettajilla tarkoitetaan opettajia, jotka vastasivat opetuksessaan useammasta kuin yhdestä koulutusalaista. Yhdistettyjen alojen opettajia olivat sosiaali- ja terveysalan, terveys- ja kuntoutusalan, sosiaali- ja kuntoutusalan sekä terveys- ja kuntoutusalan opettajat. Kuntoutusala käsittää tässä tutkimuksessa kuntoutusalan opettajien lisäksi liikunta-alan opettajat.

Mittari

Tutkimusaineisto kerättiin anonymisti 11 taustatietokysymystä sisältävällä soteku-alan opettajien osaamisen mittaamiseen modifoidulla HeSoEduCo-mittarilla (The Health and Social Care Educator’s Competence instrument) (Mikkonen ym. 2019b). Mittari sisälsi 1–4 Likert-asteikollista (1=täysin eri mieltä, 2=osittain eri mieltä, 3=osittain samaa mieltä, 4=täysin samaa mieltä) väittämää. Soteku-alan opettajat arvioivat osaamistaan kahdeksalla osaamisalueella, joita olivat näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen (8 väittämää), yhteisöllinen digipedagoginen osaaminen (5 väittämää), opiskelijälähtöinen pedagoginen osaaminen (8 väittämää), verkosto- ja yhteiskunnallinen osaaminen (5 väittämää), johtamis- ja hallinnollinen osaaminen (6 väittämää), kulttuurinen osaaminen (4 väittämää), opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaaminen (4 väittämää) sekä substanssi- ja opetussuunnitelmaosaaminen (3 väittämää) (Mikkonen ym. 2019a). Mittari kehitettiin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen ja laadullisen tutkimuksen pohjalta, jonka jälkeen testattiin mittarin face- ja sisältövaliditeetti, rakennevaliditeetti sekä reliabiliteetti (Mikkonen ym. 2019a). Mittarin väittämien johdonmukaisuutta kuvaava Cronbachin alfa-kerroin oli hyvällä tasolla (0,70–0,89) (Mikkonen ym. 2019a). Mittarin väittämät on raportoitu Taulukossa 1.

Taulukko 1. Soteku-alan opettajien osaamista mittaavan HeSoEduCo-mittarin väittämät (n=422)

Opettajien osaamisalueita esittävät väittämät	Keskiarvo (keskihajonta)
NÄYTTÖÖN PERUSTUVAN TOIMINNAN OSAAMINEN ($\alpha=0.84$)	3,53 (0,43)
1. Osaan hakea itsenäisesti tutkimustietoa yleisimmistä tietokannoista (esim. Pubmed, Cinahl, Medline).	3,53 (0,72)
2. Osaan arvioida kriittisesti tutkimusten luotettavuutta.	3,57 (0,57)
3. Tunnistan näyttöön perustuvan toiminnan prosessin (näytön haku, käyttöönotto ja käytön varmistaminen).	3,46 (0,70)
4. Osaan selittää, mikä on näyttöön perustuvan toiminnan merkitys sosiaali- ja terveydenhuollossa.	3,70 (0,55)
5. Osaan ohjata opiskelijoita etsimään parhaan mahdollisen tiedon päätöksenteon perusteeksi (esim. hoitosuosituksia, tiivistettyä tietoa).	3,62 (0,55)
6. Hyödynnän tutkimusnäyttöön perustuvaa tietoa omassa opetuksessani (esim. hoitosuosituksia, katsauksia).	3,78 (0,45)
7. Osaan tuottaa tieteellistä tietoa.	3,36 (0,67)
8. Seuraan jatkuvasti tieteellisiä julkaisuja osaamiseni kehittämiseksi.	3,22 (0,74)
YHTEISÖLLINEN DIGIPEDAGOGINEN OSAAMINEN ($\alpha=0.90$)	3,10 (0,64)
9. Osaan käyttää verkko-opetuksessa erilaisia välineitä yhteisölliseen työskentelyyn ja vuorovaikutukseen.	2,98 (0,79)
10. Osaan suunnitella verkko-opetuksen opiskelijoiden yhteistä tiedonrakentelua tukeväksi.	3,05 (0,80)
11. Osaan tunnistaa opiskelijan ohjauksen tarpeen verkko-opetuksessa.	2,89 (0,80)
12. Tiedän, millainen on oma roolini opettajana verkko-opetuksessa.	3,22 (0,80)
13. Hallitsen opettajan työssä tarvittavat viestinnän keinot (esim. digitaalinen viestintä).	3,36 (0,63)
OPISKELIJALÄHTÖINEN PEDAGOGINEN OSAAMINEN ($\alpha=0.82$)	3,66 (0,34)
14. Käytän opetuksessani/ohjauksessani opiskelijälähtöisiä menetelmiä.	3,55 (0,57)
15. Osaan motivoida opiskelijoita jatkuvaan ammatilliseen kehittämiseen.	3,63 (0,52)
16. Osaan ohjata opiskelijoita heidän oppimisprosessinsa eri vaiheissa	3,67 (0,51)
17. Osaan huomioida opiskelijoiden yksilölliset tarpeet opetuksen/ohjauksen suunnittelussa.	3,50 (0,58)
18. Osaan antaa rakentavaa palautetta opiskelijoiden oppimisesta ja osaamisesta.	3,74 (0,46)
19. Tunnen yhteisöllisen oppimisen pedagogiset lähtökohdat.	3,37 (0,68)
20. Osaan toimia vuorovaikutteisesti opiskelijoiden kanssa opetus- ja ohjaustilanteissa.	3,89 (0,33)
21. Toimin opettajana eettisten periaatteiden mukaisesti.	3,91 (0,29)
VERKOSTO- JA YHTEISKUNNALLINEN OSAAMINEN ($\alpha=0.76$)	3,22 (0,52)
22. Osaan ohjata moniammatillisia opiskelijaryhmiä ohjatussa harjoittelussa / työssä oppimisen jaksoilla.	3,03 (0,83)
23. Minulla on riittävästi osaamista opettaa moniammatillisia opiskelijaryhmiä.	3,23 (0,72)
24. Osaan toimia yhteiskunnallisena vaikuttajana.	2,95 (0,82)
25. Osaan hyödyntää monipuolisesti työelämäyhteistyön mahdollisuuksia opetuksessa.	3,26 (0,68)
26. Osaan opettajana toimia työelämäyhteistyössä eri tahojen kanssa (esim. julkinen sektori, kolmas sektori, yritykset).	3,62 (0,58)
JOHTAMIS- JA HALLINNOLLINEN OSAAMINEN ($\alpha=0.77$)	3,42 (0,45)
27. Osaan hallita työtäni (esim. aikataulu, prioriteetit, tehtävät).	3,39 (0,71)
28. Osaan opettajana johtaa asioita ja ihmisiä.	3,56 (0,56)
29. Tiedän työorganisaation minulle asettamat vastuut opettajana.	3,67 (0,57)
30. Hallitsen opettajan työssä tarvittavat talousasiat.	3,05 (0,82)
31. Sopeudun nopeisiin muutoksiin opettajan työssä.	3,43 (0,66)
32. Tunnen opettajan työtä ohjaavan lainsäädännön ja ohjeistukset.	3,39 (0,60)
KULTTUURINEN OSAAMINEN ($\alpha=0.77$)	3,23 (0,57)
33. Osaan ohjata eri kulttuureista tulevia opiskelijoita.	3,09 (0,72)
34. Osaan tunnistaa kulttuuriset erot opiskelijoiden oppimisessa.	3,02 (0,76)
35. Osaan kohdella tasa-arvoisesti eri kulttuureista tulevia opiskelijoita.	3,66 (0,55)
36. Osaan tehdä kansainvälistä yhteistyötä.	3,15 (0,86)
OPISKELIJAN AMMATILLISEN KEHITTÄMISEN OHJAUSOSAAMINEN ($\alpha=0.66$)	3,72 (0,35)
37. Osaan tukea harjoittelun ohjaajia ohjaukseen liittyvissä haastavissa tilanteissa.	3,52 (0,65)
38. Osaan arvioida opiskelijan oppimista ja osaamista kriteeriperustaisesti.	3,69 (0,50)
39. Osaan tehdä yhteistyötä ohjatun harjoittelun / työssäoppimisjaksojen ohjaajien kanssa.	3,85 (0,41)
40. Osaan yhdistää teoreettista tietoa käytäntöön opetuksessa.	3,81 (0,40)
SUBSTANSSI- JA OPETUSSUUNNITELMAOSAAMINEN ($\alpha=0.74$)	3,62 (0,46)
41. Tunnen opettamani tutkinto-ohjelman opetussuunnitelman.	3,75 (0,48)
42. Osaan kehittää opetussuunnitelmaa.	3,59 (0,62)
43. Osaan noudattaa osaamisen tunnistamisen periaatteita	3,51 (0,60)

Aineiston analyysi

Tutkimusaineisto analysoitiin IBM SPSS 24.0 Statistics-ohjelmalla. Otoksoon määrittelyn tukena hyödynnettiin Koivulan ym. (2011) tutkimuksen pohjalta toteutettua voima-analyysiä. Aineisto noudatti normaalia jakaumaa, jonka vuoksi aineistosta tarkasteltiin keskiarvoja ja keskihajontoja. Aineiston kuvailussa käytettiin lisäksi frekvenssi- ja prosenttilukuja. Taustatietojen yhteyttä muuttujiin tarkasteltiin Mann-Whitneyn U-testillä tai Kruskal-Wallis-testillä. Jos useamman ryhmän vertailussa ilmeni tilastollisesti merkitsevä ero, tarkasteltiin ryhmien välisiä eroja vielä bonferroni-korjauksen avulla. Tilastollisen merkitsevyyden rajana pidettiin $p < 0,05$ (Munro 2005). Tulokset on esitetty summa-

muuttujien sekä niiden sisältämien muuttujien keskiarvojen, keskihajontojen sekä jakauman muotoa kuvaavien vinous- ja huipukkuus-lukujen avulla. Soteku-alan opettajien osaamisen taso määriteltiin Likert-asteikon pisteytyksen perusteella: heikko osaaminen ($< 2,49$), keskitason osaaminen ($2,5-3,49$) ja vahva osaaminen ($> 3,5$).

Tulokset

Taustatiedot

Tutkimukseen osallistui 422 soteku-alan opettajaa eri puolella Suomea sijaitsevista 21 ammattikorkeakoulusta ja seitsemästä ammatillisesta oppilaitoksesta (Taulukko 2).

Taulukko 2. Osallistujien taustatiedot (n=422)

Taustatiedot	n	%
Ikä vuosina	51 (8, 63) ¹	
Sukupuoli		
Nainen	378	89,5
Mies	42	10
Muu/Ei halunnut ilmoittaa	2	0,5
Kieli		
Suomen kieli	385	91
Ruotsin kieli	37	9
Koulutus		
Ammatillinen tutkinto	1	0,2
Ammattikorkeakoulututkinto (amk)	4	0,9
Ammattikorkeakoulun jatkotutkinto (ylempi amk)	30	7,1
Maisterin tutkinto	300	71,1
Tohtorintutkinto	87	20,6
Opettajankoulutus (60op)		
Ammatillinen opettajankoulutus	152	36
Terveystieteiden opettajankoulutus	223	53
Kasvatustieteiden opettajankoulutus	45	11
Tämänhetkinen tehtävänimike		
Sivutoiminen tuntiopettaja	15	3,6
Päätoiminen tuntiopettaja	75	17,8
Lehtori	280	66,4
Yliopettaja	42	10,0
Koulutuspäällikkö	9	2,1
Projektipäällikkö	1	0,2
Tämän hetkinen opettajantyön koulutusala		
Terveysala	260	62
Sosiaalia	88	21
Kuntoutus- ja liikunta-ala	32	8
Yhdistetyt alat	42	10
Oppilaitos		
Ammattikorkeakoulu	332	79
Ammatillinen oppilaitos	90	21

¹Keskiarvo (keskihajonta)

Vastaajista suurin osa (90%) oli naisia. Osallistujien ikä oli normaalisti jakautunut. Keski-ikä oli 51 vuotta ja keskihajonta yhdeksän vuotta. Opettajista valtaosa oli suomenkielisiä (91%). Vastaajista 71%:lla (n=300) oli maisterintason tutkinto, 21%:lla tohtorintutkinto (n=87). Osallistujilla oli joko terveys- ja opettajankoulutus (53%, n=223), ammatillinen opettajankoulutus (36%, n=152) tai kasvatustieteiden opettajankoulutus (11%, n=45). Yli puolet vastaajista oli lehtoreita. Osallistujat olivat sosiaalialan (21%, n=88), terveysalan (62%, n=260) ja yhdistettyjen alojen (10%, n=42) sekä kuntoutus- ja liikunta-alan (8%, n=32) opettajia. Ammattikorkeakouluopettajia vastanneista oli 79% ja loput ammatillisten oppilaitosten opettajia.

Soteku-alan opettajien arvio osaamisestaan

Kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna opettajat arvioivat osaamisensa hyväksi (ka 3,44). Summamuuttujien osalta opettajien itsearvioitu substanssi- ja opetussuunnitelmaosaaminen (ka 3,62), opiskelijälähtöinen pedagoginen osaaminen (ka 3,66), yhteisöllinen digipedagoginen osaaminen (ka 3,10), opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaaminen (ka 3,72), kulttuurinen osaaminen (ka 3,23), johtamis- ja hallinnollinen osaaminen (ka 3,42), verkostollinen ja yhteiskunnallinen osaaminen (ka 3,22) ja näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen (ka 3,53) asettui hyvälle tasolle (Taulukko 1). Opettajat arvioivat osaamisensa vahvimmaksi opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaamisen (ka 3,72) ja heikoimmaksi yhteisöllisen digipedagogiikan (ka 3,10) osalta.

Koulutusalojen väliset erot opettajien osaamisessa

Sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja yhdistettyjen koulutusalojen välillä opettajien itsearvioidussa osaamisessa havaittiin tilastolli-

sesti merkitsevä ero substanssi- ja opetussuunnitelman ($p=0,030$), opiskelijälähtöisen pedagogiikan ($p=0,029$), verkosto- ja yhteiskunnallisen ($p=0,001$) ja näyttöön perustuvan toiminnan ($p<0,001$) osaamisalueiden osalta (Taulukko 3). Kun vertailtavia ryhmiä on neljä (sosiaali-, terveys-, kuntoutus- ja yhdistetyt koulutusalat), Bonferroni p -arvo on laskettu siten, että $p<0,0125$. Bonferroni-korjauksen jälkeen terveys- ja sosiaalialan välisessä osaamisessa oli tilastollisesti merkitsevä ero substanssi- ja opetussuunnitelmaosaamisen ($p=0,011$), verkosto- ja yhteiskunnallisen osaamisen ($p=0,001$) sekä näyttöön perustuvan toiminnan osaamisen ($p<0,001$) kohdalla. Terveysalan opettajat arvioivat näyttöön perustuvan toiminnan osaamisensa (ka 3,62) paremmaksi kuin sosiaalialan opettajat (ka 3,29). Sosiaalialan opettajat arvioivat substanssi- ja opetussuunnitelmaosaamisensa (ka 3,70) sekä verkosto- ja yhteiskunnallisen osaamisensa (ka 3,35) paremmaksi kuin terveysalan opettajat oman substanssi- ja opetussuunnitelman (ka 3,57) sekä verkosto- ja yhteiskunnallisen (ka 3,15) osaamisensa. Tilastollisesti merkitsevä ero havaittiin myös terveysalan ja yhdistettyjen alojen osaamisen välillä opiskelijälähtöisessä pedagogisessa ($p=0,007$), verkosto- ja yhteiskunnallisessa ($p=0,007$) sekä näyttöön perustuvan toiminnan ($p=0,009$) osaamisalueiden osalta. Terveysalan opettajat arvioivat näyttöön perustuvan toiminnan osaamisensa (ka 3,62) paremmaksi kuin yhdistettyjen alojen opettajat (3,45). Yhdistettyjen alojen opettajat arvioivat opiskelijälähtöisen pedagogisen (ka 3,77) sekä verkosto- ja yhteiskunnallisen osaamisensa (ka 3,38) paremmaksi kuin terveysalan opettajat oman opiskelijälähtöisen pedagogisen (ka 3,63) sekä verkosto- ja yhteiskunnallisen (ka 3,15) osaamisensa. Muiden opettajaryhmien (sosiaali- ja kuntoutusala, sosiaaliala ja yhdistetyt alat, terveys- ja kuntoutusala, kuntoutusala ja yhdistetyt alat) osaamisen välillä ei ollut tilastollisesti merkitsevää eroa.

Taulukko 3. Osaamisalueiden keskiarvot ja keskibajonnat koulutusaloittain sekä koulutusalojen väliset p-arvot.

Osaamisalueet	Koulutusalat				(p-arvo)
	Sosiaalialan opettajat (n= 88) Ka (kh)	Terveysalan opettajat (n= 260) Ka (kh)	Kuntoutusalan opettajat (n= 32) Ka (kh)	Yhdistettyjen alojen opettajat (n=42) Ka (kh)	
Substanssi- ja opetussuunnitelmaosaaminen	3,70 (0,43)	3,57 (0,48)	3,65 (0,48)	3,72 (0,37)	0,030
Opiskelijälähtöinen pedagoginen osaaminen	3,70 (0,33)	3,63 (0,34)	3,63 (0,35)	3,77 (0,28)	0,029
Yhteisöllinen digipedagoginen osaaminen	3,17 (0,61)	3,08 (0,65)	3,14 (0,59)	3,06 (0,70)	0,779
Opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaaminen	3,71 (0,38)	3,71 (0,35)	3,70 (0,35)	3,79 (0,32)	0,475
Kulttuurinen osaaminen	3,20 (0,57)	3,25 (0,57)	3,16 (0,55)	3,19 (0,54)	0,669
Johtamis- ja hallinnollinen osaaminen	3,47 (0,46)	3,39 (0,43)	3,46 (0,41)	3,40 (0,53)	0,341
Verkosto- ja yhteiskunnallinen osaaminen	3,35 (0,55)	3,15 (0,52)	3,26 (0,53)	3,38 (0,37)	0,001
Näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen	3,29 (0,51)	3,62 (0,38)	3,55 (0,37)	3,45 (0,42)	<0,001

Taulukko 4. Osaamisalueiden keskiarvot ja keskibajonnat koulutusorganisaation mukaan sekä ryhmien väliset p-arvot.

Osaamisalueet	Ammattikorkea- koulun opettajat (n=332) ka (kh)	Ammatillisen oppilaitoksen opettajat (n=90) ka (kh)	(p-arvo)
	Substanssi- ja opetussuunnitelmaosaaminen	3,62 (0,47)	
Opiskelijälähtöinen pedagoginen osaaminen	3,68 (0,34)	3,59 (0,31)	0,002
Yhteisöllinen digipedagoginen osaaminen	3,17 (0,61)	2,84 (0,69)	<0,001
Opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaaminen	3,70 (0,36)	3,78 (0,30)	0,110
Kulttuurinen osaaminen	3,27 (0,54)	3,09 (0,62)	0,024
Johtamis- ja hallinnollinen osaaminen	3,45 (0,43)	3,27 (0,49)	0,002
Verkosto- ja yhteiskunnallinen osaaminen	3,23 (0,53)	3,18 (0,49)	0,299
Näyttöön perustuvan toiminnan osaaminen	3,60 (0,40)	3,28 (0,46)	<0,001

Ammattikorkeakoulun ja ammatillisen oppilaitoksen väliset erot opettajien osaamisessa

Ammatillisen oppilaitoksen ja ammattikorkeakoulun opettajien osaamisen välillä löydettiin tilastollisesti merkitsevä ero opiskelijälähtöisen pedagogiikan (p=0,002), yhteisöllisen digipedagogisen (p<0,001), kulttuurisen (p=0,024), johtamisen ja hallinnollisen (p=0,002) sekä näyttöön perustuvan toiminnan (p<0,001) osaamisalueiden osalta (Tau-

lukko 4). Ammattikorkeakoulujen opettajat arvioivat näyttöön perustuvan toiminnan (ka 3,60), yhteisöllisen digipedagogiikan (ka 3,17), opiskelijälähtöisen pedagogiikan (ka 3,68), johtamis- ja hallinnollisen (ka 3,45) ja kulttuurisen osaamisensa (ka 3,27) paremmaksi kuin ammatillisten oppilaitosten opettajat oman näyttöön perustuvan toiminnan (ka 3,28), yhteisöllisen digipedagogisen (ka 2,84), opiskelijälähtöisen pedagogisen (ka 3,59), johtamis- ja hallinnollisen (ka 3,27) sekä kulttuurisen (ka 3,09) osaamisensa.

Pohdinta

Tulosten tarkastelu

Tämän tutkimuksen tulosten mukaan soteku-*alan* opettajien itsearvioitu osaaminen asettui valtaosin hyvälle tasolle. Opettajat arvioivat opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjaamisen vahvimaksi ja yhteisöllisen digipedagogisen heikoimmaksi osaamisalueekseen. Tutkimuksessa koulutusala ja koulutusorganisaatiolla oli vaikutusta opettajien osaamiseen. Tutkimustulokset ovat suuntaa antavia ja tulosten kliinistä merkitysvyyttä tulee arvioida varoen. Koulutusala-kohtaisessa tarkastelussa terveysalan opettajat arvioivat näyttöön perustuvan toiminnan osaamisensa paremmaksi kuin sosiaalialan ja yhdistettyjen alojen opettajat. Terveysalan opettajien näyttöön perustuvan toiminnan osaamista tukevat myös aikaisemmat tutkimukset (Laapio ym. 2014, Hyvärinen ym. 2017), mutta opettajat eivät aina hyödynnä riittävästi näyttöön perustuvaa tietoa pedagogisten ratkaisujensa perustana (Beccaria ym. 2018). Mikkosen ym. (2018) tutkimuksen mukaan matalamman koulutustason suorittaneet soteku-*alan* opettajat eivät käytä opetuksessaan näyttöön perustuvaa tietoa yhtä paljon kuin korkeamman yliopistollisen koulutuksen suorittaneet opettajat. Sosiaalialan opettajat arvioivat puolestaan substanssi- ja opetussuunnitelma- sekä verkosto- ja yhteiskunnallisen osaamisen terveysalan opettajia paremmaksi, mikä saattaa johtua heidän yhteiskuntatieteellisestä koulutuksestaan ja sen erilaisuudesta verrattuna terveystieteelliseen koulutukseen. Kettusen ym. (2013) mukaan terveysalan opettajien substanssiosaaminen lääkehoidon osalta on näyttäytynyt opiskelijoiden arvioimana riittävänä, mutta opettajien kliininen ja teoriaan pohjautuva osaaminen on koettu puutteelliseksi.

Tutkimuksessa yhdistettyjen alojen opettajien opiskelijälähtöinen pedagoginen sekä verkosto- ja yhteiskunnallinen osaaminen oli arvioitu terveysalan opettajia paremmaksi.

Verkosto- ja yhteiskunnallisen osaamisen merkitys korostuu yhä enemmän työelämäyhteistyön kasvun myötä. Jotta koulutuksella pystytään vastaamaan muuttuvan työelämän osaamistarpeisiin, opettajien ja terveydenhuollon eri toimijoiden välinen yhteistyö tulee olla tiivistä (Ahonen ym. 2013). Tämän tutkimuksen tulosten mukaan ammatikorkeakoulujen opettajien osaaminen oli ammatillisten oppilaitosten opettajia parempi opiskelijälähtöisen pedagogiikan, yhteisöllisen digipedagogiikan, kulttuurisen osaamisen, johtamis- ja hallinnollisen osaamisen sekä näyttöön perustuvan toiminnan osalta. Ammatillisten oppilaitosten opettajien heikommaksi koettuun osaamiseen saattaa vaikuttaa esimerkiksi toisen asteen ammatilliseen koulutukseen viime vuosina kohdistuneet säästötoimenpiteet (OKM 2014) sekä samaan aikaan ammatillisen koulutuksen reformin (OKM 2015) luomat muutospaineet. Ammatillisen toisen asteen koulutuksen laatuun on kuitenkin alettu kiinnittää huomiota muun muassa rahoitusta lisäämällä (OKM 2019). Lisäksi opettajan koulutuksellisella asemalla ja tieteellisellä julkaisuaktiivisuudella on havaittu olevan yhteys opettajien osaamiseen. Mikkosen ym. (2018) ja Koivulan ym. (2011) tutkimuksessa havaittiin, että säännöllisesti tieteellisiä julkaisuja kirjoittavat ja korkeamman koulutusasteen opettajat perustavat muita opettajia enemmän opetuksensa näyttöön perustuvaan tietoon.

Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM 2018) lausunnon mukaan opetushenkilöstön osaamista haastavat yhteiskunnan ja työelämän monitahoiset muutokset. Osaamiselle luovat odotteita esimerkiksi työ- ja tehtäväsisältöjen vaihtuvuuden, toimenkuvien ja työnteon kulttuurin muuttuminen, innovaatiotoiminnan kasvu, digitalisaatio, sosiaali-, terveydenhuollon ja kuntoutuksen palvelurakenteiden muutokset sekä osaamisvaatimusten lisääntyminen (Piirainen & Sjögren 2016, Kangas 2017, OKM 2018, Kangasniemi ym. 2018). Tämä tutkimus tarjoaa uutta tietoa soteku-*alan* opettajien osaamis-

alueista ja osaamisen tasosta. Tietoa voidaan hyödyntää heikon osaamistason tunnistamisessa ja osaamistarvetta vastaavan täydennyskoulutuksen järjestämisessä.

Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Tämän tutkimuksen aineiston keruussa on hyödynnetty Mikkosen ym. (2019a) kehittämää HeSoEduCo-mittaria, joka on suunniteltu mittaamaan soteku-alan opettajien itsearvioitua osaamista. Mittarin face- ja sisältövaliditeetti, rakennevaliditeetti sekä reliabiliteetti on testattu (Mikkonen ym. 2019a). Mittarin summamuuttujien Cronbachin alfa oli 0,70–0,89. Mittarin alfa-kerroin on todettu olevan hyvä, kun se ylittää arvon 0,70 uudessa kehityksessä mittarissa (Devon ym. 2007, Panayides 2013).

Kyselyn vastausprosentti oli 18, mikä heikentää tulosten yleistettävyyttä. Tulosten yleistettävyyttä kuitenkin tukee se, että tutkimukseen osallistui maantieteellisesti laajalta alueelta opettajia. Alhaista vastausprosenttia voi selittää soteku-alan opettajille kohdennettujen kyselytutkimusten runsaus (Hyvärinen ym. 2017), opettajantyön kiireisyys ja suuri työmäärä (Vilén & Salminen 2016). Vastausprosentti on samaa luokkaa kuin aiemmin tehdyssä kotimaisessa terveysalan opettajatutkimuksessa (Koivula ym. 2011). Tulosten luotettavuutta arvioitaessa on huomioitava, että osaamisen arvio voi vaihdella riippuen siitä, kuka osaamista arvioi. Opiskelijat voivat arvioida opettajien osaamista kriittisemmin kuin opettajat itse (Kettunen ym. 2013). Näkemykset riittävästä osaamisesta on voinut vaihdella myös opettajien välillä. Tutkimukseen osallistujien määrä painottui terveysalan opettajiin ja toiseksi eniten sosiaalialan opettajiin. Kuntoutus- ja yhdistettyjen alojen opettajien osallistujamäärä oli vähäisempi, mikä vaikuttaa heikentävästi tulosten yleistettävyyteen kuntoutus- ja yhdistettyjen alojen opettajien osalta. Kysely oli osoitettu kaikille suomalaisille ammattikorkeakouluille ja sa-

tunnaisesti valituille ammatillisille oppilaitoksille. Tämän tutkimuksen tulokset ovat suuntaa antavia ja ne ovat siirrettävissä soteku-alan opettajien itsearvioitun osaamisen sekä perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämisen kontekstiin.

Tutkimuksessa on pyritty uskottavuuteen ja luotettavuuteen noudattamalla hyviä tieteellisen käytännön toimintatapoja, kriteereitä ja lainsäädäntöä (TENK 2012). Aineiston keruuseen saatiin lupa jokaiselta organisaatiolta (Mikkonen ym. 2019a). Eettisen toimikunnan lupaa ei tarvittu, koska tutkimuksessa ei kerätty arkaluonteista tietoa. Tutkimukseen osallistuneita informoitiin kirjallisesti tutkimuksesta ja osallistumisen vapaaehtoisuudesta (Mikkonen ym. 2019a). Tutkimustyössä ja tulosten arvioinnissa sekä raportoinnissa on kiinnitetty huomiota rehellisyyteen, avoimuuteen, tarkkuuteen ja huolellisuuteen. Tutkimusaineisto on säilytetty tutkimuksen aikana henkilökohtaisessa salasanalla suojatussa Oulun yliopiston pilvipalvelussa. Tutkimuksen päätyttyä aineisto arkistoidaan tietosuojalain (Tietosuojalaki 1050/2018) edellyttämällä tavalla.

Johtopäätökset

Soteku-alan opettajilta edellytetyn osaamisen laaja-alaisuudesta huolimatta opettajat kokivat kokonaisuudessaan omaavansa hyvän osaamisen tason. Opiskelijan ammatillisen kehittymisen ohjausosaaminen oli opettajien vahvuus. Yhteisöllisen digipedagogisen osaamisen kehittämiseksi voisi lisätä esimerkiksi yksilöllisesti kohdennettua täydennyskoulutusta. Olisi myös tärkeää ennakoida digipedagogiikan kehittymistä työelämälähtöisestä näkökulmasta ja sisällyttää enemmän digipedagogiikkaa opettajien peruskoulutukseen. Koulutusalojen välisiin eroihin opettajien osaamisessa olisi hyvä kiinnittää huomiota opetuksen laadun ylläpitämiseksi. Näyttöön perustuvan toiminnan osaamisen vahvistamiseksi opettajia tulisi

kannustaa yhdistämään näyttöön perustuva tieto kliiniseen hoitotyöhön. Tutkimustuloksissa ilmenneitä ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten välillä olevia eroja opettajien itsearvioidussa osaamisessa olisi merkityksellistä kaventaa. Koulutusorganisaatioiden riittävä rahoitus auttaa osaltaan ylläpitämään opetuksen laatua. Myös opettajien osaamistarpeet huomioivalta johtamisella voidaan parantaa opettajien osaamista ja opetuksen tasoa. Tuloksia voidaan hyödyntää esimerkiksi ammattikorkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten opettajien osaamisen johtamisessa, sotekualan perus- ja täydennyskoulutuksen kehittä-

tämisessä. Täydennyskoulutusten vaikuttavuutta ja opitun käyttöönottoa olisi tärkeä jatkossa tutkia.

VASTUUALUEET

Tutkimuksen suunnittelu: AK, KM, TS, HK, CK, MK, MK, M-LL, TS, MS, LS, HM-H, OW, HK, A-MT, AH, MK, aineistonkeruu: AK, KM, TS, HK, CK, MK, MK, M-LL, TS, MS, LS, HM-H, OW, HK, A-MT, AH, MK, aineiston analyysi: AK, KM, käsikirjoituksen kommentointi: KM, TS, HK, CK, MK, MK, MK, M-LL, TS, MS, LS, HM-H, OW, HK, A-MT, AH, MK

LÄHTEET

- Ahonen P., Palta H. & Tiilikka L. (2013) *Vastauksia terveystieteen oppimisaasteisiin*: Teemana yhteistyö 6. Turku. Turun ammattikorkeakoulu.
- Bacigalupo M., Kampylis P., Punie Y., Van den Brande G. (2016) *EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework*. Luxembourg: Publication Office of the European Union; EUR 27939 EN.
- Beccaria L., Kek MY. & Huijser H. (2018) Exploring nursing educators' use of theory and methods in search for evidence based credibility in nursing education. *Nurse Education Today* **65**, 60–66.
- Dekker-Groen AM., Van Der Schaaf MF. & Stokking KM. (2011) Teacher competences required for developing reflection skills of nursing students. *Journal of advanced nursing* **67**(7), 1568.
- Devon HA., Block ME., Moyle-Wright P., Ernst DM., Hayden SJ., Lazzara DJ., Savoy SM. & Kostas-Polston E. (2007) A Psychometric Toolbox for Testing Validity and Reliability. *Journal of Nursing Scholarship* **39**(2), 155–164.
- Eronen-Levonen E., Koivula M. & Joronen K. (2015) "Se oli aina kuin veitsellä olis lyöty..." Kokemuksia kiusatuksi tulemisesta terveydenhuoltoalan opintojen aikana. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti* **52**(2), 2.
- Gibson SJ., Porter J., Anderson A., Bryce A., Dart J., Kellow N., Meiklejohn S., Volders E., Young A. & Palermo C. (2019) Clinical educators' skills and qualities in allied health: A systematic review. *Medical Education* **53**(5), 432–442.
- Guy J., Taylor C., Roden J., Blundell J. & Tolhurst G. (2011) Reframing the Australian nurse teacher competencies: Do they reflect the 'REAL' world of nurse teacher practice? *Nurse Education Today* **31**(3), 231–237.
- Hills C. & Boshoff K. (2015) The future in their hands: The perceptions of practice educators on the strengths and challenges of "Generation Y" occupational therapy students. *Open Journal of Occupational Therapy* **3**(4).
- Hu WCY., Woodward-Kron R. & Flynn E. (2019) Educator as Diagnostician, Judge and Confidant: A positioning analysis of medical student support encounters (Report). *Advances in Health Sciences Education* **24**(4), 707.
- Hyvärinen K., Saaranen T. & Tossavainen K. (2017) Ammatillinen osaaminen työhyvinvoinnin osana: Kyselytutkimus terveystieteen opettajille. *Hoitotiede* **29**(4), 252–263.
- Jacobs JCG., van Luijk SJ., van Der Vleuten CPM., Kusurkar RA., Croiset G. & Scheele F. (2016) Teachers' conceptions of learning and teaching in student-centred medical curricula: The impact of context and personal characteristics. *BMC Medical Education* **16**(1).
- Kangas H. (2017) *Asiantuntijoiden välinen luottamus ja sosiaalinen työnjako julkisen terveydenhuollon organisaatioissa: Fenomenografinen tapaustutkimus fysioterapeuttien ja lääkäreiden luottamus- ja työnjakokäsityksistä kahdessa kuntaorganisaatiossa*. Kuopio: University of Eastern Finland.
- Kangasniemi M., Hipp K., Häggman-Laitila A., Kallio H., Karki S., Kinnunen P., Pietilä AM., Saarnio R., Viinamäki L., Voutilainen A. & Walden A. (2018) *Optimoitu soite-ammattilaisten koulutus- ja osaamismuutos*. Helsinki: Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta julkaisusarja 39/2018.
- Kettunen E., Lukkarinen H., Kääriäinen M. & Salminen L. (2013) Hoitotyön opettajan kliininen osaaminen hoitotyön opiskelijoiden arvioimana. *Hoitotiede* **25**(1), 24–35.
- Kivipelto M., Blomgren S., Karjalainen P., Saikkonen P. & Kivipelto M. (2013) *Vaikuttavaa aikuissosiaalityötä - arviointimalleista mittareihin. Tutkimus- ja kehittämishankkeen loppuraportti*. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Koivula M. (2016) Opettajien koulutus terveystieteen Teoksessa Saaranen T., Koivula M., Ruotsalainen H., Wärnå-Furu C. & Salminen L. (toim.). *Terveystieteen opettajan käsikirja*. Helsinki: Tietosanomaa, 293.

- Koivula M., Tarkka M., Simonen M., Katajisto J. & Salminen L. (2011) Research utilisation among nursing teachers in Finland: A national survey. *Nurse Education Today* **31**(1), 24–30.
- Laapio E., Koivula M. & Salminen L. (2014) Tutkimustiedon käyttö hoitotyön opetuksessa opiskelijoiden arvioimana. *Hoitotiede* **26**(1), 50–62.
- Langset I., Jacobsen D. & Haugsbakken H. (2018) Digital professional development: Towards a collaborative learning approach for taking higher education into the digitalized age. *Nordic Journal of Digital Literacy* **13**(1), 24–39.
- Meeuwissen SNE., Stalmeijer RE. & Govaerts M. (2019). Multiple-role mentoring: Mentors' conceptualisations, enactments and role conflicts. *Medical Education* **53**(6), 605–615.
- Melnik BM., Gallagher-Ford L., Long LE. & Fineout-Overholt E. (2014) The establishment of evidence-based practice competencies for practicing registered nurses and advanced practice nurses in real-world clinical settings: Proficiencies to improve healthcare quality, reliability, patient outcomes, and costs. *Worldviews on Evidence-Based Nursing* **11**(1), 5–15.
- Mikkonen K., Tuomikoski AM., Sjögren T., Koivula M., Koskimäki M., Lähteenmäki ML., Mäki-Hakola H., Wallin O., Sormunen M., Saaranen T., Koskinen C., Koskinen M., Salminen L., Holopainen A. & Kääriäinen M. (2019a) Development and testing of an instrument (HeSoEduCo) for health and social care educators' competence in professional education. *Nurse Education Today* **84**, 104239.
- Mikkonen K., Koskinen M., Koskinen C., Koivula M., Koskimäki M., Lähteenmäki M-L., Mäki-Hakola H., Wallin O., Sjögren T., Salminen L., Sormunen M., Saaranen T., Kuivila HM., Kääriäinen MM. (2019b) Qualitative study of social and healthcare educators' perceptions of their competence in education. *Health and Social Care in the Community* **27**(6), 1555–1563.
- Mikkonen K., Ojala T., Sjögren T., Piirainen A., Koskinen C., Koskinen M., Koivula M., Sormunen M., Saaranen T., Salminen L., Koskimäki M., Ruotsalainen H., Lähteenmäki ML., Wallin O., Mäki-Hakola H. & Kääriäinen M. (2018) Competence areas of health science teachers – A systematic review of quantitative studies. *Nurse Education Today* **70**, 77–86.
- Mulder M. (2014) Conceptions of Professional Competence. Teoksessa Billett S, Harteis C, Gruber H (Toim.). *International Handbook of Research in Professional and Practice-based Learning*. Dordrecht: Springer. 107–137.
- Munro BH. (2005) *Statistical Methods for Health Care Research* (5. ed.). Philadelphia (Pa.): Lippincott Williams & Wilkins.
- Oikarainen A., Mikkonen K., Tuomikoski A., Elo S., Pitkänen S., Ruotsalainen H. & Kääriäinen M. (2018) Mentors' competence in mentoring culturally and linguistically diverse nursing students during clinical placement. *Journal of advanced nursing* **74**(1), 148.
- OKM. (2019) "Tasa-arvoisen yhteiskunnan tavoitteena on, että jokaisella on mahdollisuudet kouluttautua niin pitkälle kuin rakheet riittävät". <https://valtioneuvosto.fi/rinteen-hallitus/hallitusohjelma/osaamisen-sivistyksen-ja-innovaatioiden-suomi> (22.11.2019)
- OKM. (2018) *Jatkuvan oppimisen Suomi*. Osaamisen tulevaisuuspaneelin kannanotto. PDF-julkaisu (8.12.2019)
- OKM. (2015) *Ammatillisen koulutuksen reformi*. <https://minedu.fi/amisreformi> (22.11.2019)
- OKM. (2014) *Toisen asteen koulutuksen rakenneuudistus*. https://minedu.fi/artikkeli/-/asset_publisher/toisen-asteen-koulutuksen-rakenneuudistus (22.11.2019)
- Panayides P. (2013) Coefficient Alpha. *Europe's Journal of Psychology* **9**(4), 687–696.
- Peltonen K. (2015) How can teachers' entrepreneurial competences be developed? A collaborative learning perspective. *Education + Training* **57**(5), 492–511.
- Piirainen A. & Sjögren T. (2016) Laaja-alainen ja monikerroksinen kuntoutuksen osaaminen. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Pitkänen S., Korhonen V. & Vainionpää J. (2016) Kohditi digitalisoituvaa yliopistoa: Tarkastelussa yliopistopettajien pedagogisen digitaalisen osaamisen kehittäminen opetusyhteisössä. *Kasvatus: Suomen kasvatustieteellinen aikakauskirja* **47**(5), 464–470.
- Ruhalahdi S. (2019) *Redesigning a pedagogical model for scaffolding dialogical, digital and deep learning in vocational teacher education*. Rovaniemi, Lapin yliopisto.
- Salminen L., Lindberg E., Heinonen J. & Leino-Kilpi H. (2012) Terveysalan opettajien tiedot yrittäjyydestä ja asenteet yrittäjyyttä kohtaan. *Hoitotiede* **24**(3), 244–254.
- Singh K., Bharatha A., Sa B., Adams OP. & Majumder MAA. (2019) Teaching anatomy using an active and engaging learning strategy (Report). *BMC Medical Education* **19**(1).
- TENK. (2012) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettinen neuvottelukunta ohje 2012. Helsinki.
- Tietosuoja laki. (2018) <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181050> (6.11.2019)
- Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (1039/2013). <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2013/20131039> (2.10.2019)
- Vilén L. & Salminen L. (2016). Täydennyskoulutus terveysalan opettajien ammattitaidon ylläpidossa ja kehittämisessä. *Hoitotiede* **28**(2), 137–149.
- WCPT. (2018) Evidence based physiotherapy. Brussels: The Confederation. http://www.erwcpt.eu/education/evidence_based_physiotherapy_evidence_and_research (23.10.2019)
- WHO. (2016) Nurse Educator Core Competencies. http://www.who.int/hrh/nursing_midwifery/nurse_educator050416.pdf (29.3.2019)

Anni Kotilainen, TtM, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveystieteiden tutkimusyksikkö, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, anni.kotilainen@student oulu.fi

Kristina Mikkonen, TtT, dosentti, yliopistotutkija, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveystieteiden tutkimusyksikkö, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, kristina.mikkonen@oulu.fi

Tuulikki Sjögren, TtT, yliopistonlehtori, Jyväskylän yliopisto, Liikuntatieteellinen tiedekunta PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto, tuulikki.sjogren@jyu.fi

Hilkka Korpi, TtT, yliopistonlehtori, Jyväskylän yliopisto, Liikuntatieteellinen tiedekunta, PL 35, 40014 Jyväskylän yliopisto, hilkka.m.korpi@jyu.fi

Camilla Koskinen, TtT, dosentti, Åbo Akademi, Kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen tiedekunta, PL 311, 65101 Vaasa, Professori, Universitetet i Stavanger, Det helsevitenskaplige fakultet, Postboks 8600, 4036 Stavanger, camilla.koskinen@abo.fi

Monika Koskinen, TtM, Yliopisto-opettaja, Åbo Akademi, Kasvatustieteiden ja hyvinvointialojen tiedekunta, PL 311, 65101 Vaasa, monika.koskinen@abo.fi

Meeri Koivula, TtT, dosentti, yliopistonlehtori, Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, PL 100, 33014 Tampereen yliopisto, meeri.koivula@tuni.fi

Minna Koskimäki, TtM, tohtorikoulutettava, Tampereen yliopisto, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, PL 100, 33014 Tampereen yliopisto, minna.koskimaki@tuni.fi

Marja-Leena Lähteenmäki, KT, yliopettaja, Tampereen ammattikorkeakoulu, Fysioterapeutin tutkinto-ohjelma, Kuntokatu 3, 33520 Tampere, marja-leena.labteenmaki@tuni.fi

Terhi Saarinen, TtT, professori ma., Itä-Suomen yliopisto, Hoitotieteen laitos, Yliopistonranta PL 1627, 70211 Kuopio, terhi.saaranen@uef.fi

Marjorita Sormunen, TtT, dosentti, yliopistonlehtori, Itä-Suomen yliopisto, Hoitotieteen laitos ja Kansanterveystieteen ja kliinisen ravitsemustieteen yksikkö, Yliopistonranta PL 1627, 70211 Kuopio, marjorita.sormunen@uef.fi

Leena Salminen, TtT, professori, Turun yliopisto, Hoitotieteen laitos, 20014 Turun yliopisto, leesalmi@utu.fi

Hanne Mäki-Hakola, KM, lehtori, Tampereen ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajankoulutus, Kuntokatu 3, 33520 Tampere, hanne.maki-bakola@tuni.fi

Outi Wallin, HtT, yliopettaja, koulutusalojohtaja, sosionomikoulutus, Tampereen ammattikorkeakoulu, Kuntokatu 3, 33520 Tampere, outi.wallin@tuni.fi

Heli Kuivila, TtM, yliopisto-opettaja, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveystieteiden tutkimusyksikkö, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, heli-maria.kuivila@oulu.fi

Anna-Maria Tuomikoski, TtT, yliopettaja, Oulun ammattikorkeakoulu, 90101 Oulu, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveystieteiden tutkimusyksikkö, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, annukka.tuomikoski@oamk.fi

Arja Holopainen, TtT, tutkimusjohtaja, Hoitotyön tutkimussäätiö, Asemamiehenkatu 2, 00520 Helsinki, arja.holopainen@botus.fi

Maria Kääriäinen, TtT, professori, asiantuntija, Oulun yliopisto, Hoitotieteen ja terveystieteiden tutkimusyksikkö, PL 5000, 90014 Oulun yliopisto, Oulun yliopistollinen sairaala, Kajaanintie 50, 90220 Oulu, maria.kaariainen@oulu.fi

Copyright of Hoitotiede is the property of Hoitotieteiden Tutkimusseura HTTS r.y. and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.